

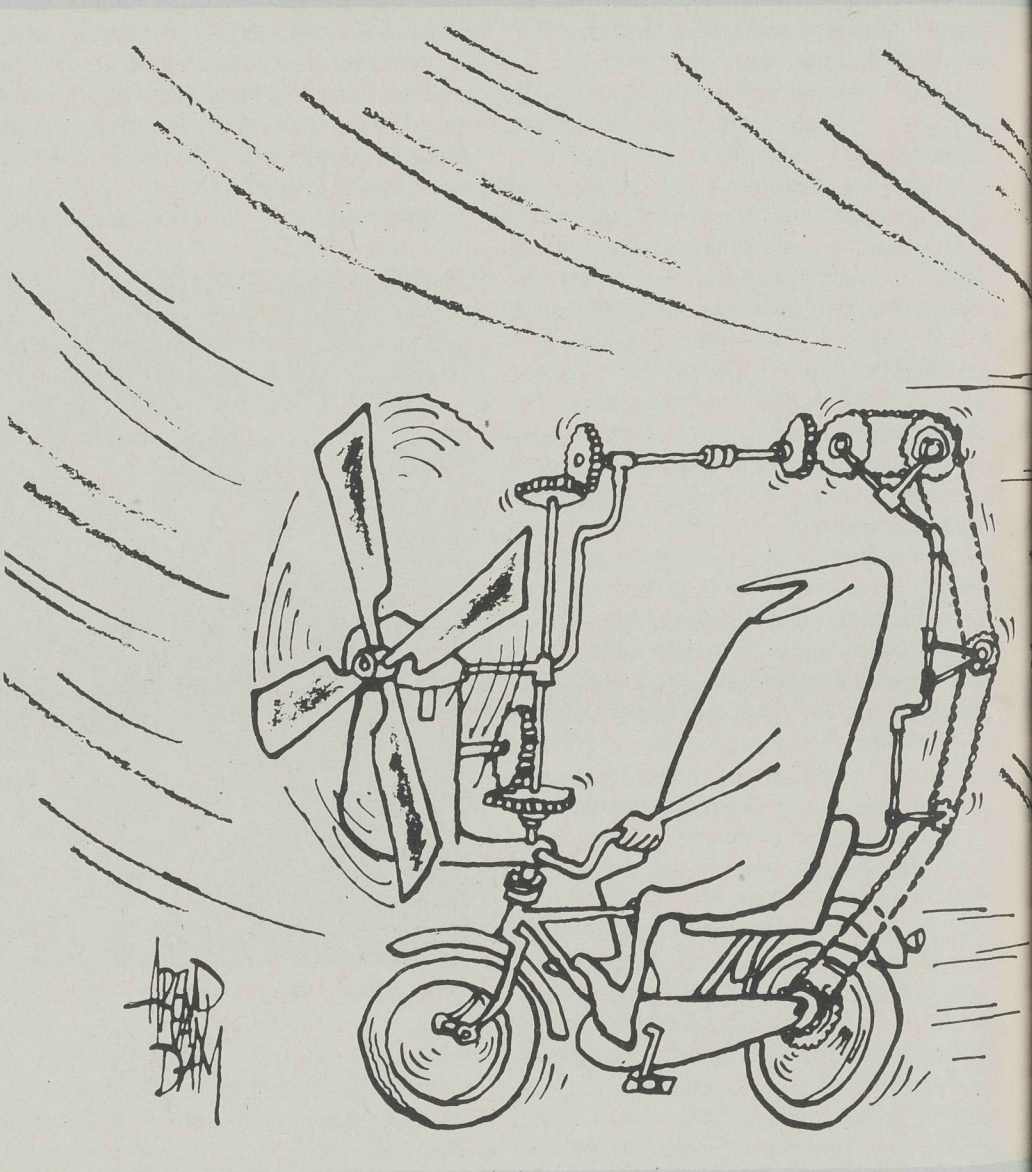
Aan nog twee criteria van ecologische aard moet een alternatieve technologie voldoen: **zij moet geen nieuwe d.w.z. niet onmiddellijk door de zon gezonden energie aan onze bio-sfeer toevoegen.** Want door dat te doen, zoals we dat nu door verbranding van fossiele brandstoffen en kernsplitsing doen, brengen we uiteindelijk het klimaat van onze planeet in gevaar. Als de temperatuur constant iets hoger wordt, wordt het gevaar eveneens groter dat subtiele evenwichten verstoord worden. Het meest spectaculair komt dat tot uiting in het smelten van de ijskappen van de polen, waardoor de waterspiegel der zeeën stijgt en het land dreigt onder te lopen. Het tweede criterium is dat een **alternatieve technologie zoveel mogelijk van lokale grondstoffen, die door recycling opnieuw gebruikt kunnen worden, gebaseerd moet zijn.** Daardoor worden transportkosten vermeden, lokale autarkie versterkt en politieke overheersing van de arme landen door de rijke landen tegengegaan. Zonnecellen zijn een uitmuntend voorbeeld van een produkt dat aan beide criteria voldoet. Van wat voor een geweldige betekenis zou hun ontwikkeling voor de landen van de derde wereld zijn, die arm aan geld maar rijk aan zon zijn! Ook molens, om op het vlak van de energiewinning te blijven, voldoen aan het eerste criterium om dat wind een omgezette vorm van zonnekracht is.

Dit boekje bedoelt ook een oproep te zijn aan alle technici op welk gebied dan ook, om zich met de ontwikkeling van een alternatieve technologie bezig te houden. Elk voorbeeld kan stimulerend zijn. Elke nieuwe vinding in deze richting kan ons helpen de milieucrisis te overleven. Elke kleine verfijning of uitbreiding kan invloed hebben op de grote veranderingen die zich in de technologie, de industrie en de economie moeten gaan voltrekken. Een alternatieve technologie kan diepgaande invloed op het onderwijs hebben. Waar massaal de specialisten worden gekweekt om kernreactoren te bedienen, mammoet-tankers te bouwen, atoombommen te bedienen, DDT te fabriceren, kunnen de mensen in een maatschappij met een eenvoudiger, goedkope, schone, veilige en duurzame technologie zichzelf opvoeden om de produkten te maken en te gebruiken. Dat zelf-opvoeden kan dan in een veel vrijer verband gebeuren in de fabriek, op de boerderij, in de bedrijfjes, op de werven en kantoren zelf. Het schoolse onderwijs met zijn gespecialiseerde cursussen en zijn gedwongen aanpassing aan van boven opgelegde programma's voor zowel leerlingen als leraren, kan dan plaatsmaken voor een gang door scholende omstandigheden in de maatschappij zelf. Veel individueler

kan dan de methode van opvoeding, en veel universeler kan het doel van ervaring en kennis verwerven worden. Ontscholing van de maatschappij (in de zin waarin Iwan Illich dat bedoelt) kan alleen als het gekoppeld is aan het aan de macht komen van een alternatieve technologie. We leven in een periode waarin veel mensen werkeloos

decentraliseerde socialistische maatschappijstructuur, zou volgens mij heel goed in staat zijn de energie-crisis op te lossen. Zij zou een **energieplan** moeten maken dat erop berust:

1. de groei van de energiebehoefte af te remmen en tot stilstand te brengen;
2. zo intensief mogelijk aardgas, de schoon-

zijn (iets wat onder meer samenhangt met het feit dat in onze economie steeds meer geld per arbeidsplaats geïnvesteerd wordt). Waarom zouden die niet proberen zich een of andere vorm van alternatieve technologie eigen te maken om zich daarmee onafhankelijk te maken van werkgevers uit de kapitalistische economie, en tegelijk bij te dragen aan het ontstaan van een tegen-cultuur? Ik zie om me heen dat dat ook gebeurt. Biologische boerderijen, kabouter en derde-wereldwinkels, sensitivitytrainers, tijdschriftjes en misschien ook wel de vereniging van vrijwillige molenaars, zijn er voorbeelden van.

Een tegen-cultuur, uitgaande van een ge-

- ste fossiele brandstof te gebruiken;
3. zo veel mogelijk goedkope typen molens en zonnetoestellen tot ontwikkeling te brengen;
4. alle research te doen die nodig is om tegen de tijd dat het aardgas op is te beschikken over effectieve zonnecellen om elektriciteit op te wekken;
5. ook de research naar andere energietechnieken, zoals de produktie van waterstof en methaan, die als gasvormige brandstoffen te gebruiken zijn, en de produktie van brandstofcellen voor hun gedecentraliseerde consumptie niet te verwaarlozen.

Zou dit alternatieve energieplan ook in